

Іноземні МОВИ

№ 2, 2016

Передплатний
індекс: 68831

в школах України

Listening, speaking and writing are
of equal importance

Англійська мова, 9 клас

Позакласні заходи як засіб активізації
пізнавального інтересу учнів
до вивчення німецької мови

Застосування методу наративної гри
на уроках іноземної мови

ДЕТАЛЬНІШЕ НА REDPRESA.UA

видавництво
**ПЕДАГОГІЧНА
ПРЕСА**
ДЕРЖАВНЕ ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ
№ 2 (78) БЕРЕЗЕНЬ – КВІТЕНЬ 2016
Виходить 6 разів на рік

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 68831

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНЕ
ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»

Видається з 2002 року.

До січня 2012 року журнал виходив під назвою
«Іноземні мови в навчальних закладах», до 2014 р.
під назвою «Іноземні мови в сучасній школі»

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія KB, № 20026-89263 від 25.06.2013 р.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Валентина Буренко, завідувач кафедри
методики мов і літератури ІППО
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Надія Басай, науковий співробітник
Інституту педагогіки НАПН України

Райса Бужикова, завідувач кафедри
філології та загальногуманітарних дисциплін
Миколаївського міжрегіонального інституту
Відкритого університету розвитку людини «Україна»,
кандидат педагогічних наук

Оксана Коваленко, головний спеціаліст
Міністерства освіти і науки України

Єлена Константинова, учитель
англійської мови Ліцею міжнародних відносин № 51
м. Києва, заслужений учитель України

Ніна Корбозерова, завідувач кафедри
іспанської та італійської філології
Інституту філології Київського національного
університету імені Тараса Шевченка,
доктор філологічних наук

Георгій Крючков, завідувач кафедри
французької філології Інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, доктор філологічних наук

Василь Плахотник, науковий співробітник
лабораторії навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України

Валерій Редько, завідувач лабораторії
навчання іноземних мов Інституту педагогіки
НАПН України, кандидат педагогічних наук

ЗМІСТ

МЕТОДИЧНИЙ ПОРТАЛ

Олена Ахмад
Зміст підручника
з арабської мови як засіб
розвитку громадянської
компетентності учнів

2

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ЛЕКТОРІЙ

Людмила Жарікова
Світ та людина в художній
культурі класицизму та бароко
в Англії XVI – XVII ст.

6

Олена Покатілова
Культура Франції
доби Середньовіччя
та Відродження

10

ДІЛИМОСЯ ДОСВІДОМ

Галина Сукманюк
Застосування методу
нарративної гри на основі
відеоаудіювання в процесі
вивчення іноземної мови

16

ВІДКРИТИЙ УРОК

Тамара Митарчук
Listening, speaking and writing
are of equal importance
Англійська мова, 9 клас

18

Олена Куліш
Подорож по Великій Британії
Англійська мова, 8 клас

20

Олена Фомічова
The comparative characteristics
of the secondary education
system in the USA and Ukraine
in the context of high school
education

Країнознавство, 11 клас

22

ТАЛАНТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!

Неллі Терещенко
You may be pulled out...

31

ВІДКРИТИЙ УРОК

Олена Ларіна
Наука і технічний прогрес.
Винаходи та винахідники

2

**Наталія Бугайчук,
Надія Українець**
Аліса в країні чудес
Англійська мова, 1 клас

38

**Людмила Бойко,
Галина Льчишина**
Prominent scientists and
inventors. History of computers

41

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА

Наталія Герасименко
The Beatles 4ever
Англійська мова, 9 клас

46

**Галина Голоцевич,
Надія Українець**
Незвичайні пригоди малого
Ведмежати
Німецька мова, 1 клас

53

Ольга Косміна
Позакласні заходи як засіб
активізації пізнавального
інтересу учнів до вивчення
німецької мови

56

СКАРБНИЧКА ВЧИТЕЛЯ

Ірина Годунова
Гра на уроках англійської мови
на першому етапі навчання
в початкової школі

60

ДІЛИМОСЯ ДОСВІДОМ

Тамара Яворська
Методичні рекомендації
з організації уроків
домашнього читання
за авторським посібником
Т. І. Яворської «Читайте
із задоволенням»

62

СВІТ ТА ЛЮДИНА В ХУДОЖНІЙ КУЛЬТУРІ КЛАСИЦИЗМУ ТА БАРОКО В АНГЛІЇ XVI – XVII СТ.

Людмила ЖАРИКОВА, старший викладач кафедри методики мов та літератури ІГПО КУ ім. Бориса Грінченка

У XVI ст. країни Західної, Центральної та Північної Європи охопив широкий суспільний рух проти католицької церкви, який отримав назву **Реформація** (лат. – виправлення, перетворення). Його представники заперечували верховну владу папи римського, символіку та догмати католицизму. Отже, в вузькому значенні Реформація – це боротьба за реформування римо-католицької церкви, що в XIV – XVI ст. переживала гостру кризу. В широкому ж змісті – реформація являла собою першу значну битву буржуазії, що зароджувалася в цей час, проти віджившого феодалізму.

Почавшись у Німеччині, реформація охопила багато європейських країн і врешті-решт призвела до відходу від католицької церкви Англії, Шотландії, Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії, Чехії, Швейцарії тощо.

На початку XVI ст. Англія була зовсім невеличкою країною, переважну більшість населення складали селяни. Тому підняття цін, особливо на сільгосппродукцію, стало для Англії справжнім потрясінням. Значно скорочується в цей час зайнятість населення роботою, кількість жебраків збільшується майже до 50 тисяч. Королі Генріх VIII та Едуард VI намагалися своєрідно боротися із жебрацтвом, забороняючи його законодавчо, впроваджуючи тілесні покарання (биття батою, відрізання вух, страти).

З іншого боку, саме в XVI ст. Англія швидко зростає як держава. Великого розмаху набуває торгівля та промисловість. Купці організовували цілі акціонерні компанії для здійснення зовнішньої торгівлі. Так зароджувалася майбутня економічна могутність Англії та її столиці Лондона.

Реформація в Англії не викликала ніяких особливих проблем, оскільки ввів її сам король Генріх VIII, вивівши англійську церкву з-під влади Риму. Ще більше підтримала англіканську церкву Єлизавета I, хоча причини цієї підтримки пояснювалися просто – це був протест проти Риму, що не визнавав її права на престол.

Саме в цей час в Англії з'являються так звані пуритани, що виступають за повне очищення англійської церкви від залишків католицизму.

Реформація проводилася шляхом найжорсткішого терору. Від англійців вимагали повного підпорядкування новій організації церкви.

У XVII ст. відбувається справжня світоглядна революція, яка спричинила руйнацію традиційних уявлень про Всесвіт, формування нової картини світу і нового розуміння людини. Цей час позначився низкою вагомих відкриттів у хімії, ботаніці, медицині, фізиці. Так, англійський лікар і природознавець **Вільям Гарвей**, вивчаючи систему кровообігу, довів, що серце є її центром. Англійський фізик **Ісаак Ньютон** заклав підвалини наукового розуміння світобудови, сформував основні закони механіки, відкрив закон всесвітнього тяжіння тощо.

Отже, наукові відкриття цього часу обумовили нове бачення світу та людини. Виражаючи думку більшості своїх сучасників, англійський поет **Джон Донн** писав: «Так невимовно багато змінилося за останні роки в уявленнях про зірки і планети. Всесвіт розпадається на атоми, рвуться всі зв'язки, все розколюється на шматки, підвалини хитаються, і тепер усе стало для нас відносним».

Значних змін зазнало в XVII ст. і **мистецтво**. Митці розвивали думку про внутрішнє багатство людини, невичерпні можливості її розуму і душі. Особливістю мистецтва XVII ст. є співіснування в ньому двох головних напрямів **бароко і класицизму**.

Бароко втілювало безмежність і суперечливість світу й людини, той «хаос», який не підлягає раціональному пізнанню, боріння різних сил, загадкову таїну суцього.

Джон Донн, мініатюра Ісаака Олівера, 1616

Класицизм, навпаки, прагнув знайти рівновагу й логіку у всьому. Він проголосив розум критерієм оцінки та засобом пізнання світу й людини, закріпив потяг до завершених і досконалих форм, утверджував гармонію на протига гармонії буття.

Класицизм, наприклад, широко використовувався в **англійській архітектурі**. Зокрема, в його становленні визначну роль відіграв у XVII ст. великий англійський архітектор **Інґго Джонс** (1573 – 1652 рр.). Його найзначнішими роботами були «Банкетна палата» в Лондоні та «Куїнсхаус» (Дім Королеви) в паладіанському стилі. Найвищого розквіту класицизм досяг в архітектурній творчості **Крістофера Рена** (1632 – 1729 рр.). Під час великої пожежі в 1666 р. у Лондоні згоріло 13200 будинків. Весь лондонський Сіті потрібно було зводити заново. Саме під керівництвом Рена було сплановано лондонський центр, збудовано безліч споруд. Цікавою в архітектурному рішенні є церква Сан-Стівен. Центральний простір її перекрито куполом і вирішено у вигляді круглого залу, обнесеного корінфською колонадою, яка відіграє конструктивну роль. Весь же інтер'єр загалом відзначається гармонією форм. Проте найбільшим досягненням Рена став собор Св. Павла, який будували з 1675 по 1710 роки. Цей собор по праву вважається

шедевром світової класицистичної архітектури. Споруджений на протига Собору Св. Петра, лондонський собор має в плані латинський хрест. Середохрестя перекрите куполом діаметром 34 м, загальна висота споруди 111 м. Собор має імпозантний зовнішній вигляд: центральний двоярусний портик та півкруглі портики по краях. По боках головного фасаду – дві вежі для годинника та дзвонів. Стриманий ритм колонади об'єднує всі частини Собору. Внутрішні оздоблення позначені урочистою монументальністю. Розписи купола із сценами життя апостола Павла робив

Джеймс Торнхілл, а декоративне різьблення зроблене Г. Гіббонсом.

Серед цікавих споруд К. Рена виділяється також Хемпток Корт. Він приваблює ясною логікою рішення, стриманими формами. Чіткий ритм вікон, карниз, балюстрада, що вінчає споруду – все підкреслює горизонтальність композиції. Декоративної виразності надає поєднання червоної цегли та білого каменю.

Пізнюю спорудою К. Рена став Гринвічський госпіталь, позначений суворою стриманістю архітектурного класицистичного рішення.

Красномовним є напис на могильній плиті цього геніального будівничого: «Якщо ти шукаєш пам'ятник будівничому, то оглянься довкола!»

Найбільшого поширення в XVII ст. в англійській художній культурі набуло **бароко**. Цей термін пов'язують з італійським словом – дивний, химерний, а також із португальським виразом – «перлина неправильної форми».

У культурі бароко утвердилося уявлення про світ як поєднання суперечливих начал, як про арену протилежних сил – світла й темряви, добра і зла, життя і смерті, Бога і диявола. Представники бароко вміли бачити не тільки драматичні сторони, а й красу життя. Більше того, вони намагалися якомога виразніше й яскравіше прикрасити його, щоб подолати трагізм засобами краси, знайти через естетичне вихід із кола протиріч. Святкові форми бароко мали на меті створити для людини прообраз «раю на землі», аби через красу вона могла наблизитися до Бога.

Весь предметний світ прикрашався таким чином, щоб викликати побожне ставлення до господарів цього світу (монархів). Звідси та розкішна помпезність стилю, що вражала простих смертних. В **архітектурі** XVII ст. палац перестає бути фортецею, як у середні віки, він перетворився на обитель багатства та земних насолод.

Відомим архітектором англійського садибно-палацового мистецтва цього часу вважають **Джона Ванброу** (1664 – 1726 рр.). Він був найбарочнішим серед англійських архітекторів. Типовими зразками його творчості є замок Бленхейм для герцога Мальборо. Композиційно він пов'язаний із Версалем. Палац

довжиною 250 м має складну конфігурацію. Кожен із його трьох головних корпусів занадто масивний та перевантажений. Але при цьому у фасадно-декоративному плані Бленхейм справляє найкраще враження: досягнуто живописне угруповання та органічне вклучення споруди до навколишнього ландшафту.

Сади бароко втілювали ідею достатку. Барокові фонтани вражали зовнішніми ефектами, примхливими каскадами води, уособлюючи багатогранність світу й буянню світових стихій.

Якщо архітектурне бароко відзначається широтою форм, масштабністю будівель, пануванням «хвилястих» ліній, невірноважених композицій, то в **образотворчому мистецтві** бароко виявилось в гіперболізмі образів, контрастності й водночас колористичній єдності цілого. В основному картини створювалися на міфологічні та релігійні сюжети, наповнюючись при цьому алегоричним змістом. Перевага відда-

валася широким мазкам, світлотіням, розширенню простору. Англійський живопис бароко не дав світовій культурі визначних імен. Аристократія в основному послуговувалася роботами титанів бароко Караваджо (Італія), Рубенс (Фландрія), Рембрант (Голландія) тощо.

Для **музичного бароко** характерні сильні образи, спеціальні засоби виразності, що створюють велич, пишноту, декоративність.

Літературне бароко характеризується пишномовним стилем, тяжінням до красивих, вишуканих форм, широкими застосуваннями тропів, символіки, метафоричності мовлення. У ньому поєднуються релігійні і світські мотиви та образи. Прикладом бароко в літературі Англії є, так звана, «метафізична поезія», зокрема творчість **Джона Мільтона** та **Джона Донна**.

Джон Донн (1572 – 1631 рр.) – засновник «метафізичної школи» поезії, який за словами Р. Брука: «був одним із англійських поетів, котрий оспівував кохання і не боявся сказати, що він складається з тіла, розуму й душі...»

Донн отримав освіту в Оксфордї та Кембріджі, брав участь у військових походах лорда Ессекса, зробив непогану кар'єру при дворі Єлизавети. Але через своє кохання до племінниці Еджертона Енн Мор, з якою таємно одружився, Донн все втратив. Довгі 14 років він намагався відновити своє становище. І тільки за короля Якова I поет прийняв сан священника і став настоятелем собору Св. Павла; його невдовзі мали призначити єпископом, та в 1631 р. Джон Донн помирає.

За життя поет не друкував своїх творів (окрім 2 віршів). Перша збірка «Вірші» побачила світ у 1633 р. До збірки ввійшли любовні пісні «Пісні та сонети», цикл «Священні сонети», поема «Анатомія світу», також численні елегії, сатири, послання, епіграми.

У ліриці Донна поєднуються світські та релігійні мотиви. Поет описує стан людини бароко, що живе напруженим внутрішнім життям, вміє цінувати почуття, усвідомлює безмежність земного світу і водночас йде нелегким шляхом до Бога, до вічних цінностей.

До любовної лірики належить, приміром, поезія «Доброго ранку», в якій йдеться про велику перетворюючу силу кохання. Тут справді зображується «ранок кохання», коли закоханий вперше усвідомлює всеперемагаючу силу любові:

I wonder, by my troth, what thou and I
Did, till we loved? Were we not weaned till then?
But sucked on country pleasures, childishly?
Or snorted we in the Seven Sleepers' den?
'Twas so; but this, all pleasures fancies be.
If ever any beauty I did see,
Which I desired, and got, 'twas but a dream of thee.

And now good-morrow to our waking souls,
Which watch not one another out of fear;
For love, all love of other sights controls,
And makes one little room an everywhere.
Let sea-discoverers to new worlds have gone,
Let maps to other, worlds on worlds have shown,
Let us possess one world, each hath one, and is one.

My face in thine eye, thine in mine appears,
And true plain hearts do in the faces rest;
Where can we find two better hemispheres,
Without sharp north, without declining west?
Whatever dies, was not mixed equally;
If our two loves be one, or, thou and I
Love so alike, that none do slacken, none can
die. До дней любви чем были мы с тобой?

Характерний для барокової лірики, як бачимо, є прийом контрасту, що виявляється в протиставленні світу кохання оточуючій дійсності. В поезії протиставляється також тлінне й вічне, випадкове й закономірне, минуле й теперішнє.

Джона Мільтона (1608 – 1674 рр.) нерідко називають «могутнім» і «героїчним», бо саме він здійснив переворот в англійській літературі. Його порівнюють із Гомером, Вергілієм та Данте.

Джон Мільтон отримав освіту, закінчивши Кембріджський університет, де здобув учений ступінь магістра мистецтв. Досконало володів європейськими мовами, в оригіналі читав античних майстрів слова.

Перший період творчості (1620 – 1630 рр.) характеризується різними жанрами: сонетами, елегіями, віршами на релігійні теми, п'єсами-масками.

У другий період (1640 – 1650 рр.) митець залишає поезію і виступає як публіцист. Бере участь у революційних подіях; після перемоги буржуазної революції перебуває на посаді секретаря Державної ради в уряді Кромвелля. В цей час він пише трактати «Про Єпископат», «Про реформа-

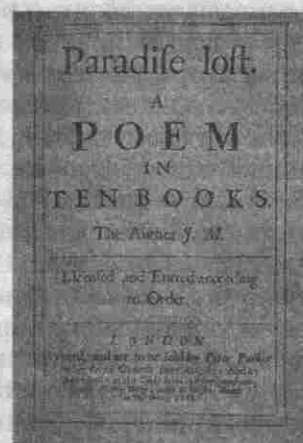
цію», «Захист англійського народу» тощо. Від напруженої роботи Мільтон швидко втрачає зір, і в 1652 р. він остаточно осліп.

Останній період творчості (1660 – 1670 рр.) – найтрагічніший у його житті, але найкращі твори були написані тоді ж: «Втрачений рай» (1667), «Повернений рай» (1671), «Самсон-борець» (1671). Ці твори назавжди уславили ім'я їхнього творця.

Поема «Втрачений рай» тісно пов'язана із подіями англійської буржуазної революції. В ній відчуваються глибокий трагізм епохи й відгомін революційної боротьби за свободу,

М. П. Павлишин. Джона Мільтона. Портрет. 1674 рік.

що завершилася поразкою народу та відновленням монархії і деспотизму. Актуальні питання «Втраченого раю» – життя і смерть, свобода і неволя, людина і влада, залежність суспільства від церкви і монарха. Поет створив своєрідний літопис життя всього людства у всесвітньому масштабі, розповів про одвічні блукання людей на шляху самовдосконалення. Місце дії в поемі – Всесвіт, час – Минуле, Теперішнє й Майбутнє. Універсальність картини досягається поетом насамперед обробкою відомого біблійного сюжету про гріхопадіння Адама і Єви. Головні герої – Бог, Сатана, численні небесні сили, Адам та Єва. Мільтон зобразив запеклу боротьбу між Небом і Землею, Раєм та Пеклом, Богом та Дияволом. Ця боротьба не тільки в зовнішньому світі, вона й у душі людини. Поет глибоко досліджує людську природу, одвічний конфлікт між сліпою вірою та утвердженням власного «Я». Поет утверджує великі внутрішні можливості й духовну велич людини.

«Втрачений рай» написано білим віршем, у поемі багато динаміки, контрастів, драматичних колізій.

У творі тісно переплелися ознаки класицизму й бароко. З одного боку – прагнення до чіткої композиції, гармонічної впорядкованості художньої структури; з іншого – універсалізм картин, контрасти й дисонанси, експресивність оповіді.